

صداوسیما جمهوری اسلامی ایران

رسانه تلخ

گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات، اظهارات و موضع‌گیری‌ها درباره

روند اجرایی برج‌ام (۳۲)

(مقطع بررسی: ۹۵/۰۳/۰۳ تا ۹۵/۰۳/۰۹)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب‌سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما

عنوان	صفحه
□ مقدمه:	1
الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام	2
ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی دربارهٔ برجام	۴
ج - گاه‌شمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۵+۱ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)	6
د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه‌گانه رهبر معظم انقلاب	7
هـ - بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام	8
بررسی و تحلیل	9

بسمه تعالی

● مقدمه:

۲۳ مرداد ۸۱ نقطه عطف مهمی در تاریخ فعالیت‌های هسته‌ای ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آید. در پی بزرگنمایی و حتی دروغ‌گویی‌های منافقین با بهره بردن از ظرفیت‌های نظام رسانه‌ای استکبار منافقین توانستند حمله سازمان یافته‌ای به این بهانه در سطح گسترده‌ای علیه ایران اسلامی تدارک ببینند، بر این اساس پرونده هسته‌ای ایران که پیش از انقلاب در سال ۱۳۲۹ کلید خورده بود و با تأسیس سازمان انرژی اتمی و امضای قرارداد ساخت نیروگاه بوشهر شکل جدی گرفته بود، وارد دوران جدیدی در حیات خود شد.

از آن تاریخ تاکنون پرونده هسته‌ای ایران شاهد فراز و نشیب‌های زیادی بود، به گونه‌ای که در دوره دبیری شورای عالی امنیت ملی آقای روحانی (۸۲/۷/۱۳ تا ۸۴/۵/۲۴) پرونده هسته‌ای ایران شاهد صدور بیانیه سعدآباد و امضاء توافقنامه بروکسل و پاریس و در نهایت تعلیق داوطلبانه فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی بود. اما عدم پایبندی غرب به تعهدات خود باعث شد ایران در اردیبهشت ۸۴ فعالیت‌های هسته‌ای خود را از سر بگیرد. در دوره دبیری آقای لاریجانی نیز پرونده هسته‌ای ایران شاهد چند نوبت مذاکره و در نهایت تنظیم جدول زمانی برای پاسخگویی به پرسش‌های آژانس (مدالیته) بود. این پرونده در دوره آقای دکتر جلیلی نیز سه دور مذاکره در ژنو، دو دور مذاکره در استانبول، یک دور مذاکره در بغداد، مسکو و در نهایت دو دور مذاکره در آلمانی و فریز در برابر فریز و پذیرش پیشنهاد ایران برای شکل‌گیری همکاری میان ۷ کشور را تجربه کرد.

با روی کار آمدن دولت یازدهم، مأموریت مذاکرات و حل و فصل پرونده هسته‌ای به وزارت امور خارجه انتقال یافت. حاصل این مأموریت، مذاکرات سخت و فشرده ۲۲ ماهه بود که در ۳ آذر ۹۲ توافق ژنو با عنوان «برنامه اقدام مشترک» و در ۱۳ فروردین ۹۴ بیانیه لوزان قرائت شد تا اینکه پس از نه دور مذاکرات سخت و فشرده و چندین تمدید در تاریخ ۲۳ تیر ۹۴ بیانیه جمع‌بندی مذاکرات مبنی بر دستیابی به توافق جامع (برجام) توسط مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و طرف ایرانی قرائت شد. شورای امنیت سازمان ملل نیز تنها با گذشت شش روز از دستیابی به توافق جامع، قطعنامه ۲۲۳۱ را در تأیید دستیابی به برجام تصویب نمود. برجام در ادامه پس از ۶۰ روز بررسی و مجادلات طولانی به تصویب مجلسین آمریکا (سنا و نمایندگان) رسید. سپس برنامه جامع اقدام مشترک پس از بررسی‌های کارشناسی مفصل در مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۹۴/۷/۲۱ تصویب و فردای آن روز از سوی شورای نگهبان به تأیید رسید. رهبر معظم انقلاب نیز در تاریخ ۹۴/۰۷/۲۹ ضمن نامه‌ای به رئیس جمهوری که حاوی الزامات نه‌گانه در اجرای برجام بود، برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را با عنایت به طی مراحل مختلف برای اجرا ابلاغ فرمودند. بولتن حاضر نگاهی تفکیکی - تحلیلی دارد به خبرها و مواضع موافقان و مخالفان برجام در ایران و اعضاء گروه ۵+۱، پس از انتشار بیانیه و تصویب برجام در مجالس ایران و آمریکا، فراز و فرود خبرها و اقدامات اجرایی برجام. بر این اساس جریان و جهت روند برجام از سوی طرفین قابلیت ارزیابی یافته و در برنامه سازی‌ها و گزارش‌های خبری می‌تواند مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر درباره رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۱	دوشنبه ۹۵/۰۳/۰۳	پرداخت سومین قسط بدهی هند به ایران	معاون آسیا و اقیانوسیه وزیر امور خارجه از واریز سومین قسط بدهی‌های هند به ایران تا روز دوشنبه (۳ خرداد) خبر داد. ابراهیم رحیم‌پور افزود: رقم قسط سوم ۵۰۰ میلیون دلار است. وی تصریح کرد: اصل پرداخت قسط سوم به مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار تصمیم‌گیری شده و احتمالاً سوم خرداد پرداخت خواهد شد. رحیم‌پور پیشتر نیز گفته بود: در مجموع ۶,۵ میلیارد دلار از هند طلب داریم که حدود ۷۵۰ میلیون دلار آن را اخیراً در ۲ قسط پرداخت کرده‌اند.	۱۳	خبرگزاری تسنیم
۲	سه‌شنبه ۹۵/۰۳/۰۴	محکومیت یک ایرانی - کانادایی به اتهام دور زدن تحریم‌های ایران	آمریکا یک شهروند ایرانی کانادایی را به اتهام دور زدن تحریم‌ها به ۳ سال حبس محکوم کرد. دفتر دادستانی منطقه جنوبی نیویورک با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد علیرضا پارسا در سالهای ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۵ (۱۳۸۸ تا ۱۳۹۴) نقشه دسترسی به قطعات الکترونیکی فناوری برتر از شرکت‌های آمریکایی را در سر داشت و تلاش کرد تا این قطعات را به مشتری‌های ایرانی منتقل کند و آمریکا آن را نقض تحریم‌های اقتصادی خود می‌داند.	۲	باشگاه خبرنگاران جوان
۳	چهارشنبه ۹۵/۰۳/۰۵	تاکید وزارت خزانه‌داری آمریکا بر جلوگیری از دسترسی ایران به چرخه مبادلات دلاری	آدام زوبین، معاون وزیر خزانه‌داری آمریکا در نشست استماع کمیته امور خارجی مجلس نمایندگان گفت که کشورش هیچ برنامه‌ای برای آزاد کردن مبادله چرخه دلار برای ایران ندارد. این در حالی است که کارشناسان می‌گویند با توجه به سلطه دلار در مبادلات خارجی، ایران بدون دسترسی محدود به آنچه در اصطلاحات بانکداری «چرخه دلار» (U-Turn) خوانده می‌شود، امکان برخورداری از آثار رفع تحریم‌های هسته‌ای را نخواهد داشت. زوبین که در نشست استماع کمیته امور خارجی مجلس نمایندگان آمریکا با حضور «استفان مول»، هماهنگ‌کننده آمریکایی اجرای «برجام» صحبت می‌کرد، گفت: «ما درباره ماهیت تهدیدهای غیرهسته‌ای ایران آگاه هستیم. ما به این تهدیدها با استفاده از طیفی از ابزارهای در دسترسمان - از جمله اجرای تحریم‌های فعلی و قرار دادن نفرات و گروه‌های جدید در فهرست تحریم‌ها در مواقع مقتضی - پاسخ خواهیم داد.	۲	خبرگزاری فارس

۱ - کدهای کلید واژه:

- ۱- بازرسی‌ها ۲- تحریم‌ها ۳- برگشت‌پذیری تحریم‌ها (مکانیسم ماشه) ۴- فرایند اجرایی برجام ۵- ادامه فعالیت‌های مبهم هسته‌ای ایران ۶- رویکرد مثبت به توافق هسته‌ای ۷- رویکرد انتقادی به توافق هسته‌ای
 ۸- ادعای تداوم سیاست‌های توسعه‌طلبانه ایران در منطقه ۹- پیامدهای برجام ۱۰- الزامات نه گانه و فرآیند اجرایی ۱۱- الزام آورنبودن (نامعتبر بودن) برجام ۱۲- سیاست‌های خصمانه واشنگتن در برابر تهران
 ۱۳- لغو و توقف تحریم‌ها ۱۴- پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود ۱۵- پایبندی غرب به تعهدات برجامی خود ۱۶- انتقاد از رفتار واشنگتن در برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر درباره رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها (۱)	منبع رسانه‌ای
۴	چهارشنبه ۹۵/۰۳/۰۵	آغاز همکاری بانک‌های اتریشی با ایران	رییس اتاق بازرگانی ایالت کرنتن اتریش در نشست تجاری مشترک ایران و اتریش در اتاق بازرگانی تهران: «هم اکنون دو بانک اتریشی در حال همکاری و ارائه خدمات مالی در روابط تجاری با ایران هستند.» ، «اتریش به تقویت روابط خود با ایران تمایل دارد. سال‌ها قبل اتریش با ایران قرارداد دوستی منعقد کرد که ارتباط خرید املاک برای اتباع مقابل انجام شود و مالیات مضاعف در سرمایه گذاری گرفته نشود.»	۱۳	خبرآنلاین
۵	پنجشنبه ۹۵/۰۳/۰۶	تلاش سناتورهای آمریکایی برای تمدید تحریم‌های ایران تا سال ۲۰۳۱	جمهوری خواهان سنای آمریکا در حال برقراری ارتباط بین نزاع بر سر تحریم‌های ایران و لایحه سیاست دفاعی آمریکا و همچنین به دنبال تمدید تحریم‌ها علیه تهران تا سال ۲۰۳۱ هستند. کیلی آیوت سناتور آمریکایی که حمایت ۱۸ سناتور دیگر جمهوری خواه را به همراه داشت، متممی را به قانون دفاع ملی افزوده است که بر اساس آن تحریم‌های وضع شده علیه برنامه موشک بالستیک ایران و افرادی که از آن حمایت می‌کنند، تمدید خواهد شد. متمم‌های ارائه شده از سوی آیوت همچنین قانون تحریم‌های ایران را که اواخر امسال اعتبار آن پایان خواهد یافت، تا سال ۲۰۳۱ میلادی تمدید خواهد کرد.	۲	خبرگزاری تسنیم
۶	پنجشنبه ۹۵/۰۳/۰۶	مصوبه مجلس نمایندگان آمریکا در ممنوعیت خرید آب سنگین از ایران	مجلس نمایندگان آمریکا به ممنوعیت آتی خرید آب سنگین دولت آمریکا از ایران رأی داد. مجلس نمایندگان آمریکا شب گذشته با ۲۵۱ رأی موافق در برابر ۱۶۸ رأی مخالف به متمدن ارائه شده از سوی ران دسانتینس نماینده جمهوری خواه فلوریدا رأی داد که بر اساس آن خرید آبی آب سنگین دولت آمریکا از ایران ممنوع خواهد بود.	۱۲	خبرگزاری تسنیم
۷	جمعه ۹۵/۰۳/۰۷	تاکید گزارش جدید آژانس بر پایبندی ایران به برجام	آژانس بین المللی انرژی اتمی در گزارش جدید خود درباره ایران اعلام کرد ذخایر اورانیوم و آب سنگین ایران در محدوده توافق هسته ای است. آژانس هسته ای سازمان ملل امروز جمعه گزارش جدید سه ماهه خود را منتشر کرده و در آن اعلام نمود: ایران در مورد ذخایر اورانیوم و آب سنگین خود از محدوده توافق هسته ایش با شش قدرت جهانی خارج نشده استدر ادامه این گزارش آمده است: در طول مدت گزارش، ایران بیش از ۱۳۰ تن آب سنگین در اختیار نداشت و ذخایر اورانیوم ایران در مجموع از ۳۰۰ کیلوگرم تجاوز نکرده است.	۱۴	خبرگزاری مهر
۸	یکشنبه ۹۵/۰۳/۰۹	لغو تحریم ورود ایرانی‌ها به دانشگاه‌های نروژ	وزارت خارجه نروژ با صدور دستورالعملی تحریم ورود دانشجویان ایرانی به دانشگاه‌های این کشور برای تحصیل در رشته‌های مرتبط با انرژی هسته‌ای را لغو کرد. بر اساس مقررات گذشته وزارت خارجه نروژ، دانشگاه‌های این کشور باید از ورود دانشجویان ایران به رشته‌هایی که در مسیر انرژی هسته ای استفاده می‌شوند خودداری کنند، که بر طبق دستورالعمل جدید، دانشجویان ایرانی از لیست تحریم حذف شده اند	۱۳-۹	خبرگزاری جمهوری اسلامی

ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی دربارهٔ برجام

ردیف	تاریخ	مقام بیان‌کننده	موضوع محوری	اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	دوشنبه ۹۵/۰۳/۰۳	ابراهیم رحیم‌پور ، معاون آسیا و اقیانوسیه وزیر امور خارجه	فروش نفت	رقم قسط سوم ۵۰۰ میلیون دلار است. وی تصریح کرد: اصل پرداخت قسط سوم به مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار تصمیم‌گیری شده و احتمالاً سوم خرداد پرداخت خواهد شد. رحیم‌پور پیشتر نیز گفته بود: در مجموع ۶٫۵ میلیارد دلار از هند طلب داریم که حدود ۷۵۰ میلیون دلار آن را اخیراً در ۲ قسط پرداخت کرده‌اند.	خبرگزاری تسنیم
۲	سه‌شنبه ۹۵/۰۳/۰۴	ولی‌الله افخمی‌راد، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت	تبادلات بانکی	روابط کارگزاری بانکی برای توسعه تجارت دو کشور باید برقرار شود اما هنوز این روابط بانکی برقرار نشده است و بازرگانان و فعالان اقتصادی ما هنوز برای همکاری با چین نمی‌توانند ال‌سی باز کنند که برای توسعه همکاری‌های دو جانبه رفع این مشکل الزامی است.	خبرگزاری تسنیم
۳	سه‌شنبه ۹۵/۰۳/۰۴	ولی‌الله سیف، رئیس کل بانک مرکزی در برنامه نگاه یک ، شبکه یک سیما	تأثیرات کند برجام	در سفر به لندن و حضور در کنفرانس یورومانی که مدیران ارشد بانک‌های بزرگ اروپایی شرکت داشتند، بر لزوم اجرای تعهدات طرف غربی و استیفای حقوق ملت ایران تأکید شد، زیرا ما توقع اجرای صد در صدی برنامه‌های تعیین شده در برجام را داریم اما هنوز دستاوردهای برجام در حوزه روابط بین‌المللی بانکی رضایت‌بخش نیست. متأسفانه هنوز ارتباط کامل و آزاد ایجاد نشده و وزارت خارجه باید پیگیر حقوق ما از برجام باشد حتی در یک ماهه اخیر این تلاش‌ها بیشتر شده اما هنوز به نتیجه دلخواه نرسیده ایم.	خبرگزاری مهر
۴	پنجشنبه ۹۵/۰۳/۰۶	سید عباس عراقچی، رئیس ستاد پیگیری اجرای برجام در ارتباط تلفنی با بخش خبری ۲۱ شبکه یک سیما	انتقال آب سنگین اراک به عراق	اصولاً طبق برجام، آمریکا و هیچ کشور دیگری متعهد به خرید آب سنگین از ایران نیستند. تنها تعهدی که ایران دارد که مازاد بر نیاز آب سنگین خود را به بازارهای بین‌المللی برای فروش عرضه کند، اگر خریدار پیدا شد، شد و نشد هم نشد. آمریکا خود ۴۰ تن آب سنگین ایران را خریداری کرد و برای ۴۰ تن دیگر با کشورهای دیگر در حال مذاکره هستیم. تلاش‌هایی که برای ایران هراسی در داخل آمریکا توسط جناح‌های تندرو و در منطقه هم در حال صورت گرفتن است، در جهت اجازه ندادن به ایران برای استفاده از فضای برجام است. این‌ها همان جریان‌اتی هستند که تمام تلاش خود را کردند که مذاکرات هسته‌ای به نتیجه نرسد و وقتی آنجا ناکام ماندند، به این مسئله روی آورده‌اند.	خبرگزاری فارس

منبع رسانه‌ای	اظهارات مطرح شده	موضوع محوری	مقام بیان‌کننده	تاریخ	ردیف
الف	برجام موانع را از پیش روی اقتصاد ایران برداشت و لازم است از این فرصت به درستی برای ساماندهی اقتصاد مملکت استفاده شود. .. با برداشته شدن تحریم های نفتی ، هم اکنون ما می توانیم همانند سال های قبل از تحریم به تمامی کشورها نفت صادر کنیم .. با اجرای برجام تمام شعب بانک های ایرانی شامل ملی، تجارت و سپه و سایر بانک های دولتی در کشورهای اروپایی و آسیایی باز شد و کار مالی خود را انجام می دهند	اثرات اجرایی برجام	حمید بعیدی نژاد عضو تیم مذاکره کننده هسته ای کشور	پنجشنبه ۹۵/۰۳/۰۶	۵
خبرگزاری فارس	این گزارش که دومین گزارش مدیرکل آژانس بین المللی انرژی اتمی پس از اجرای برجام محسوب می شود، مجدداً اجرای کامل اقدامات مرتبط هسته ای طبق برجام (برنامه جامع اقدام مشترک) توسط ایران را تایید کرده است ، به غیر از چند عدد و رقم که به واسطه اجرای اقدامات فنی تغییر کرده است، تقریباً بقیه مطالب این گزارش تکراری است..	گزارش آژانس بین المللی انرژی اتمی	رضا نجفی سفیر و نماینده دائم ایران در آژانس بین المللی انرژی اتمی در گفت وگو با خبرنگاران	جمعه ۹۵/۰۳/۰۷	۶

ج - گاهشمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۱+۵ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)

ردیف	تاریخ	مقام بیان کننده	موضوع محوری	ادعا یا اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	چهارشنبه ۹۵/۰۳/۰۵	آدام زوبین، معاون وزیر خزانهداری آمریکا در نشست استماع کمیته امور خارجی مجلس نمایندگان	ممانعت واشنگتن از دستیابی ایران به چرخه مبادلات دلاری	دولت آمریکا هیچ برنامه‌ای برای آزاد کردن مبادله چرخه دلار برای ایران ندارد. این در حالی است که کارشناسان می‌گویند با توجه به سلطه دلار در مبادلات خارجی، ایران بدون دسترسی محدود به آنچه در اصطلاحات بانکداری «چرخه دلار» (U-Turn) خوانده می‌شود، امکان برخورداری از آثار رفع تحریم‌های هسته‌ای را نخواهد داشت. ما درباره ماهیت تهدیدهای غیرهسته‌ای ایران آگاه هستیم. ما به این تهدیدها با استفاده از طیفی از ابزارهای در دسترسمان - از جمله اجرای تحریم‌های فعلی و قرار دادن نفرات و گروه‌های جدید در فهرست تحریم‌ها در مواقع مقتضی - پاسخ خواهیم داد.	خبرگزاری فارس
۲	چهارشنبه ۹۵/۰۳/۰۵	«کلی آیوت»، سناتور جمهوری خواه پیشنهاد کننده طرح توسعه تحریم‌های موشکی علیه ایران	تمدید تحریم‌های ایران	«کلی آیوت»، سناتور جمهوری خواه آمریکا پیشنهاد کرده طرح توسعه تحریم‌های موشکی علیه ایران - که از حمایت ۱۸ سناتور دیگر هم برخوردار است - به لایحه بودجه دفاعی آمریکا اضافه شود. این سناتور جمهوری خواه علاوه بر این طرح دیگری هم دارد که خواستار تمدید «قانون تحریم ایران» تا سال ۲۰۳۱ است.	خبرگزاری فارس
۳	پنجشنبه ۹۵/۰۳/۰۶	آدام زوبین، معاون وزیر خزانهداری آمریکا	ادعای معاون خزانهداری آمریکا درباره عدم همکاری شرکت‌ها با ایران به علت ترس از فساد	از زمان کاهش تحریم‌ها علیه ایران، این کشور توانسته است حساب‌های جدید بانکی در سراسر جهان باز کند، به میلیاردها دلار از دارایی‌های خود دست یابد و صادرات نفت خود به اروپا را به میزان نصف دوره تحریم‌ها افزایش دهد." وی همچنین با اعلام اینکه آمریکا «دیگر دسترسی ایران به اموالش را مسدود نکرده و هیچ کشوری را هم به چنین کاری تشویق نمی‌کند»، شرکت‌های خارجی بیشتر از فساد در ایران نگرانند و این ایران است که باید با انجام اصلاحات مشخص، فضای امنی را برای تجارت فراهم کند	خبر آنلاین
۴	جمعه ۹۵/۰۳/۰۷	سرگئی ریابکوف، معاون وزیر خارجه روسیه	گزارش آژانس انرژی اتمی	طبق روال معمول، تازه‌ترین گزارش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در اختیار شورای حکام قرار می‌گیرد و آن‌ها در جلسه‌ای به آن می‌پردازند. قرار است تازه‌ترین گزارش آژانس هفته آینده در اختیار ۳۵ عضو شورا قرار گیرد و جلسه آن‌ها نیز همان هفته آینده در شهر وین برگزار شود. ، می‌گوید که با توجه به گزارش آژانس و پایبندی ایران به تعهداتش نیازی نیست که نشست سیاسی در سطح ۱+۵ برگزار شود و همان نشست شورای حکام در مورد پرونده هسته‌ای ایران کفایت می‌کند.	راديو فردا
۵	جمعه ۹۵/۰۳/۰۷	بیانیه «والتر جونز»، نماینده جمهوری خواه «کارولینای شمالی»	منوعیت ارائه خدمات حقوقی به ایرانیان	«شرکت‌های حقوقی نباید در هیچ دادرسی قضایی وکالت طرف‌های ایرانی برای کمک به این کشور در راستای اجتناب از پرداخت غرامت به قربانیان تروریسم به عهده بگیرند.» این قطعنامه در حالی ارائه شده که مقام‌های دولت ایران اعلام کرده‌اند پیگیری‌های حقوقی لازم برای طرح دعوی علیه اقدام واشنگتن در برداشت حدود ۲ میلیارد دلار از دارایی‌های مصادره شده ایران را انجام خواهند داد.	خبرگزاری فارس

د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه‌گانه رهبر معظم انقلاب

ردیف	الزامات نه‌گانه رهبر انقلاب	واکنش‌های داخلی	واکنش‌های خارجی	فرایند اجرایی
۱	<p>اولاً: از آنجا که پذیرش مذاکرات از سوی ایران اساساً با هدف لغو تحریمهای ظالمانه‌ی اقتصادی و مالی صورت گرفته است و اجرائی شدن آن در برجام به بعد از اقدامهای ایران موکول گردیده، لازم است تضمین‌های قوی و کافی برای جلوگیری از تخلف طرفهای مقابل، تدارک شود، .. هرگونه اظهارهای مبنی بر این‌که ساختار تحریم‌ها باقی خواهد ماند، به‌منزله‌ی نقض برجام است.</p> <p>ثانیاً: در سراسر دوره هشت‌ساله، وضع هرگونه تحریم در هر سطح و به هر بهانه‌ای .. توسط هر یک از کشورهای طرف مذاکرات، نقض برجام محسوب خواهد شد و دولت موظف است طبق بند ۳ مصوبه‌ی مجلس، اقدامهای لازم را انجام دهد و فعالیتهای برجام را متوقف کند. (چهارشنبه ۹۴/۷/۲۹ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای)</p>	<p>ولی الله سیف رئیس کل بانک مرکزی در برنامه نگاه یک شبکه یک سیما: در سفر به لندن و حضور در کنفرانس یورومانی که مدیران ارشد بانک‌های بزرگ اروپایی شرکت داشتند، بر لزوم اجرای تعهدات طرف غربی و استیفای حقوق ملت ایران تاکید شد، زیرا ما توقع اجرای صد در صدی برنامه‌های تعیین شده در برجام را داریم اما هنوز دستاوردهای برجام در حوزه روابط بین‌المللی بانکی رضایت بخش نیست. متأسفانه هنوز ارتباط کامل و آزاد ایجاد نشده و وزارت خارجه باید پیگیر حقوق ما از برجام باشد.. در یک ماهه اخیر این تلاش‌ها بیشتر شده اما هنوز به نتیجه دلخواه نرسیده ایم(خبرگزاری مهر سه‌شنبه ۹۵/۰۳/۰۴)</p>	<p>آدام زوبین، معاون وزیر خزانهداری آمریکا در نشست استماع کمیته امور خارجی مجلس نمایندگان: دولت آمریکا هیچ برنامه‌ای برای آزاد کردن مبادله چرخه دلار برای ایران ندارد.. ما درباره ماهیت تهدیدهای غیرهسته‌ای ایران آگاه هستیم. ما به این تهدیدها با استفاده از طیفی از ابزارهای دسترس‌مان - از جمله اجرای تحریم‌های فعلی و قرار دادن نفرات و گروه‌های جدید در فهرست تحریم‌ها در مواقع مقتضی - پاسخ خواهیم داد.(خبرگزاری فارس چهارشنبه ۹۵/۰۳/۰۵)</p>	<p>حمید بعیدی نژاد عضو تیم مذاکره کننده هسته‌ای: برجام موانع را از پیش روی اقتصاد ایران برداشت و لازم است از این فرصت به درستی برای ساماندهی اقتصاد مملکت استفاده شود. .. با برداشته شدن تحریم‌های نفتی، هم اکنون ما می‌توانیم همانند سال‌های قبل از تحریم به تمامی کشورهای نفت صادر کنیم .. با اجرای برجام تمام شعب بانک‌های ایرانی شامل ملی، تجارت و سپه و سایر بانک‌های دولتی در کشورهای اروپایی و آسیایی باز شد و کار مالی خود را انجام می‌دهند(الف پنجشنبه ۹۵/۰۳/۰۶)</p>

ردیف	محور یا موضوع	حوزه موضوعی	مستند	منبع و تاریخ
۱	برجام مناسبات بین المللی بانکی با ایران را احیاء کرد	بانکی - مالی	رییس اتاق بازرگانی ایالت کرنتن اتریش در نشست تجاری مشترک ایران و اتریش در اتاق بازرگانی تهران: «هم اکنون دو بانک اتریشی در حال همکاری و ارائه خدمات مالی در روابط تجاری با ایران هستند.» ، «اتریش به تقویت روابط خود با ایران تمایل دارد. سال ها قبل اتریش با ایران قرارداد دوستی منعقد کرد که ارتباط خرید املاک برای اتباع مقابل انجام شود و مالیات مضاعف در سرمایه گذاری گرفته نشود.»	خبر آنلاین چهارشنبه، ۹۵/۰۳/۰۵
۲	برجام تاثیرات مثبت گسترده‌ای بر اقتصاد ایران گذاشته	تاثیرات اقتصادی برجام	برجام موانع را از پیش روی اقتصاد ایران برداشت و لازم است از این فرصت به درستی برای ساماندهی اقتصاد مملکت استفاده شود. .. با برداشته شدن تحریم های نفتی ، هم اکنون ما می توانیم همانند سال های قبل از تحریم به تمامی کشورها نفت صادر کنیم .. با اجرای برجام تمام شعب بانک های ایرانی شامل ملی، تجارت و سپه و سایر بانک‌های دولتی در کشورهای اروپایی و آسیایی باز شد و کار مالی خود را انجام می‌دهند	الف پنجشنبه، ۹۵/۰۳/۰۶
۳	برجام ایران را از انزوا خارج ساخت	اثرات بین المللی برجام	وزارت خارجه نروژ با صدور دستورالعملی تحریم ورود دانشجویان ایرانی به دانشگاه های این کشور برای تحصیل در رشته‌های مرتبط با انرژی هسته‌ای را لغو کرد. بر اساس مقررات گذشته وزارت خارجه نروژ، دانشگاه های این کشور باید از ورود دانشجویان ایران به رشته هایی که در مسیر انرژی هسته ای استفاده می شوند خودداری کنند، که بر طبق دستورالعمل جدید، دانشجویان ایرانی از لیست تحریم حذف شده‌اند	خبرگزاری ج.ا.یکشنبه، ۹۵/۰۳/۰۹
	برجام امکان نفوذ بیگانگان و سست شدن امنیت ملی را فراهم کرد	اثر برجام بر امنیت ملی	حسین الله کرم ظهر چهار شنبه در همایش فداییان ولایت و منتظران ظهور که در حوزه علمیه کمالیه خرم آباد: زیاده خواهی و فرصت طلبی برخی فجایی مانند برجام را به وجود آورد به‌طوریکه امروز می بینیم آمریکایی ها دو میلیارد دلار از کشور را به یغما برده و قانونی می خواهند مصوب کنند که حق رزمایش در خلیج فارس نداشته باشیم لذا مقابل زیاده خواهانی که برای خوش رقصی و پذیرش نظر استکبار جهانی این موارد را به جامعه تحمیل کرده‌اند چاره ای جز مقابله نداریم.	خبرگزاری مهر چهارشنبه، ۹۵/۰۳/۰۵

تحلیل و جمع‌بندی مهم‌ترین اظهارات و اقدامات مقامات جمهوری اسلامی ایران، آمریکا، اروپا و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پس از برجام؛ «محکومیت یک ایرانی - کانادایی به اتهام دور زدن تحریم‌های ایران، تاکید آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود، تاکید وزارت خزانه‌داری آمریکا بر جلوگیری از دسترسی ایران به چرخه مبادلات دلاری، آغاز همکاری بانک‌های اتریشی با ایران، تلاش سناتورهای آمریکایی برای تمدید تحریم‌های ایران تا سال ۲۰۳۱، تلاش آمریکا برای ممانعت از دسترسی به خدمات حقوقی و لغو تحریم ورود اتباع ایرانی به دانشگاه‌های نروژ» از جمله مهم‌ترین موضوعاتی هستند که در بازه زمانی ۹۵/۰۳/۰۳ تا ۹۵/۰۳/۰۹ در خصوص برجام رسانه‌ای شدند.

۱- «تاکید آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود»؛ اولین خبر برجامی این مقطع بود. هرچند این خبر پیش از این چندین بار در فواصل زمانی مختلف در رسانه‌ها منتشر شده بود اما این تکرار و مشابهت چیزی از ارزش و اهمیتش نمی‌کاهد. خبرگزاری‌ها در این خصوص گزارش کردند: تاکید گزارش جدید آژانس بر پایبندی ایران به برجام؛ آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گزارش جدید خود درباره ایران اعلام کرد ذخایر اورانیوم و آب سنگین ایران در محدوده توافق هسته‌ای است. آژانس هسته‌ای سازمان ملل امروز جمعه گزارش جدید سه ماهه خود را منتشر کرده و در آن اعلام نمود: ایران در مورد ذخایر اورانیوم و آب سنگین خود از محدوده توافق هسته‌ای اش با شش قدرت جهانی خارج نشده است. در ادامه این گزارش آمده است: در طول مدت گزارش، ایران بیش از ۱۳۰ تن آب سنگین در اختیار نداشت و ذخایر اورانیوم ایران در مجموع از ۳۰۰ کیلوگرم تجاوز نکرده است. (خبرگزاری مهر جمعه ۹۵/۰۳/۰۷)

در واکنش به این خبر سرگئی ریابکوف معاون وزیر امور خارجه روسیه در سخنانی با تاکید بر نبود ضرورت برای برگزاری نشست ۵+۱ به علت پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود اعلام داشت: طبق روال معمول، تازه‌ترین گزارش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در اختیار شورای حکام قرار می‌گیرد و آن‌ها در جلسه‌ای به آن می‌پردازند. قرار است تازه‌ترین گزارش آژانس هفته آینده در اختیار ۳۵ عضو شورا قرار گیرد و جلسه آن‌ها نیز همان هفته آینده در شهر وین برگزار شود. با توجه به گزارش آژانس و پایبندی ایران به تعهداتش نیازی نیست که نشست سیاسی در سطح ۵+۱ برگزار شود و همان نشست شورای حکام در مورد پرونده هسته‌ای ایران کفایت می‌کند. (رادیو فردا ۹۵/۰۳/۰۷)

جالب است که باراک اوباما رئیس جمهوری آمریکا نیز اندکی بیش از یکماه پیش در سخنانی بر پایبندی ایران به تمام تعهدات برجامی خود تاکید کرد.^۱

۱- رئیس جمهوری آمریکا در مصاحبه با شبکه سی بی اس گفت: به نظر من تمام شواهد و مدارک مرتبط با توافقنامه هسته‌ای، حرف مرا ثابت می‌کند که ایران به این توافقنامه عمل می‌کند. البته ما درباره توافقنامه هسته‌ای ایران اختلاف قابل توجهی داشتیم اما در نهایت و پس از آنکه ما برایشان توضیح دادیم که دقیقاً چرا این بهترین راه برای اطمینان از این است که ایران به سلاح اتمی دست پیدا نمی‌کند، آنها از این توافقنامه حمایت کردند. به نظر من تمام شواهد و مدارک مرتبط با این توافقنامه، حرف مرا ثابت می‌کند که ایران به این توافقنامه عمل می‌کند. (خبرگزاری تسنیم چهارشنبه ۹۵/۰۲/۰۱)

۲- «محکومیت یک ایرانی - کانادایی به اتهام دور زدن تحریم‌های ایران، تاکید وزارت خزانه‌داری آمریکا بر جلوگیری از دسترسی ایران به چرخه مبادلات دلاری، تلاش سناتورهای آمریکایی برای تمدید تحریم‌های ایران تا سال ۲۰۳۱ و تلاش آمریکا برای ممانعت از دسترسی به خدمات حقوقی» دیگر خبرهای برجسته مهم هفته گذشته است. رسانه‌ها در خصوص تاکید وزارت خزانه‌داری آمریکا بر جلوگیری از دسترسی ایران به چرخه مبادلات دلاری گزارش کردند: آدام زوبین، معاون وزیر خزانه‌داری آمریکا در نشست استماع کمیته امور خارجی مجلس نمایندگان: دولت آمریکا هیچ برنامه‌ای برای آزاد کردن مبادله چرخه دلار برای ایران ندارد. این در حالی است که کارشناسان می‌گویند با توجه به سلطه دلار در مبادلات خارجی، ایران بدون دسترسی محدود به آنچه در اصطلاحات بانکداری «چرخه دلار» (U-Turn) خوانده می‌شود، امکان برخورداری از آثار رفع تحریم‌های هسته‌ای را نخواهد داشت. ما درباره ماهیت تهدیدهای غیرهسته‌ای ایران آگاه هستیم. ما به این تهدیدها با استفاده از طیفی از ابزارهای در دسترسمان - از جمله اجرای تحریم‌های فعلی و قرار دادن نفرات و گروه‌های جدید در فهرست تحریم‌ها در مواقع مقتضی - پاسخ خواهیم داد. (خبرگزاری فارس چهارشنبه ۹۵/۰۳/۰۵) و همچنین به گزارش رسانه‌ها؛ جمهوری خواهان سنای آمریکا در حال برقراری ارتباط بین نزاع بر سر تحریم‌های ایران و لایحه سیاست دفاعی آمریکا و همچنین به دنبال تمدید تحریم‌ها علیه تهران تا سال ۲۰۳۱ هستند. کیلی آیوت سناتور آمریکایی که حمایت ۱۸ سناتور دیگر جمهوری خواه را به همراه داشت، متممی را به قانون اقدام دفاع ملی افزوده است که بر اساس آن تحریم‌های وضع شده علیه برنامه موشک بالستیک ایران و افرادی که از آن حمایت می‌کنند، تمدید خواهد شد. متمم‌های ارائه شده از سوی آیوت همچنین قانون تحریم‌های ایران را که اواخر امسال اعتبار آن پایان خواهد یافت، تا سال ۲۰۳۱ میلادی تمدید خواهد کرد. (خبرگزاری تسنیم پنجشنبه ۹۵/۰۳/۰۶)..

همانطور که از ظاهر این خبرها پیداست همگی در یک غالب و نشان دهنده اصرار واشنگتن برای تداوم تحریم‌ها به رغم اظهارات میانه‌روانه اخیر برخی مقامات آمریکایی (همچون جان کری) است. در این خصوص با استناد به این اخبار باید گفت اولا تداوم تحریم‌ها قطعی است. ثانيا با عنایت به «تلاش سناتورهای آمریکایی برای تمدید تحریم‌های ایران تا سال ۲۰۳۱» به نظر می‌رسد جناح تندرو و مخالف برجام در کنگره در تلاش است برای جبران ناکامی‌های خود در برابر تایید و تصویب و در نهایت اجرایی شدن برجام اقدامات ضد ایرانی در سطوح مختلف را ساماندهی کرده و اجرا کند در نتیجه طرح‌های یادشده نیز نمونه‌ای از این تلاش است. ثالثا با عنایت به خبر «تلاش آمریکا برای ممانعت از دسترسی به خدمات حقوقی» کاملا مشخص است که گروه‌های تندرو در پی گسترش دامنه تحریمی به موضوعات مختلف و غیر مرتبط با سیاست و اقتصاد همچون مسائل علمی است.

اما با توجه به خبرهای مقطع بررسی علاوه بر محورهای بالا چند محور مهم دیگر به چشم می‌خورد که برای پرهیز از اطاله کلام فقط به یادآوری متن نکات بسنده می‌کنیم؛

۱- بهره‌مندی ناچیز ایران از برجام (به گفته تعدادی از مقامات کشور همچون آقایان سیف و عراقچی)

۲- اعتراف رسانه‌ها و برخی صاحب نظران غربی به ناچیز و بی ارزش بودن منافع حاصله برجامی برای ایران تا آنجا که امیدها درباره توافق هسته‌ای در حال ناامیدی است.

۳- بهانه جدید آمریکایی‌ها برای عدم همکاری شرکتها و بانک‌ها با ایران؛ ترس این شرکتها از فساد موجود در ایران^۱

۱- آدام زوبین، معاون وزیر خزانه‌داری آمریکا: از زمان کاهش تحریم‌ها علیه ایران، این کشور توانسته است حساب‌های جدید بانکی در سراسر جهان باز کند، به میلیاردها دلار از دارایی‌های خود دست یابد و صادرات نفت خود به اروپا را به میزان نصف دوره تحریم‌ها افزایش دهد. «وی همچنین با اعلام اینکه آمریکا «دیگر دسترسی ایران به اموالش را مسدود نکرده و هیچ کشوری را هم به چنین کاری تشویق نمی‌کند»، شرکت‌های خارجی بیشتر از فساد در ایران نگرانند و این ایران است که باید با انجام اصلاحات مشخص، فضای امنی را برای تجارت فراهم کند (خبرآنلاین پنجشنبه ۹۵/۰۳/۰۶)